

Vandmiljøplanerne og de kommende vandplaner

Landbrugets syn på indsatsen, resultaterne og det faglige grundlag

Niels Peter Nørring, direktør, Landbrug & Fødevarer

Vandmiljøets tilstand

Der er fortsat behov for at forbedre tilstanden i de danske kystvande

Tilstanden afhænger af mange parametre, fx:

- Kvælstof
- Fosfor
- Saltholdighed
- Temperatur
- Fiskeri
- Fjernelse af sten til havne- og kystsikring
- Sedimentforhold
- Kystvandenenes manglende evne til at vende tilbage til tidligere tilstand

Ensidig fokus på kvælstof

- Ålegræsværktøjet anvender en direkte sammenhæng mellem kvælstofindhold og udbredelse af ålegræs
- Sammenhængen dækker over *meget* store variationer
- Miljøministeren nedsatte en faglig arbejdsgruppe
- Arbejdsgruppens konklusioner:
 - Ålegræsværktøjet duer ikke til at fastsætte reduktionskrav
 - Der er mange andre betydende faktorer
 - En ny og bedre model skal derfor udvikles

Analyse af ålegræsværktojets anvendelighed til fastsættelse af miljømålsætning for kystvande og kvælstof-reduktionskrav

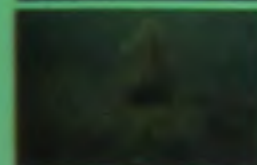

Fig. 10. Ålegræs (Zostera marina)

KONKLUSION

Denne undersøgelse har vist, at ålegræssets dybdegrænse ikke er velegnet som kvantitativt mål for at fastlægge reduktioner i kvælstof-tilførsler fordi:

- sammenhængen mellem total-kvælstof og ålegræssets dybdegrænse skyldes i overvejende grad forskelle i miljøforholdene mellem danske fjorde og farvande og ikke forskelle indenfor de enkelte fjorde.
- ålegræssets dybdegrænse ikke har reageret på den 30% reduktion N-tilførslen, som er observeret gennem de seneste 20 år.
- sammenhængen mellem total-kvælstof og ålegræssets dybdegrænse overestimerer effekten af kvælstof-reduktioner, bl.a. fordi andre forhold ud over total-kvælstof påvirker dybdegrænsen, f.eks. saltholdighed og temperatur.
- ålegræssets dybdegrænse påvirkes af høje sommertemperaturer og selv de små øgninger på 1-1,5 °C, som har fundet sted gennem de seneste 20 år, forer til reduktioner i dybdegrænsen på 20-30%.
- 'reference-værdierne' for ålegræssets dybdegrænser er fastlagt på basis af målinger gennemført i en periode, hvor sommertemperaturen var 2 °C lavere end i dag. Hvis der tages højde for den lavere temperatur i 'reference'-perioden, vil reference-dybdegrænserne antageligt være 25-30% lavere end angivet i Vandplanerne

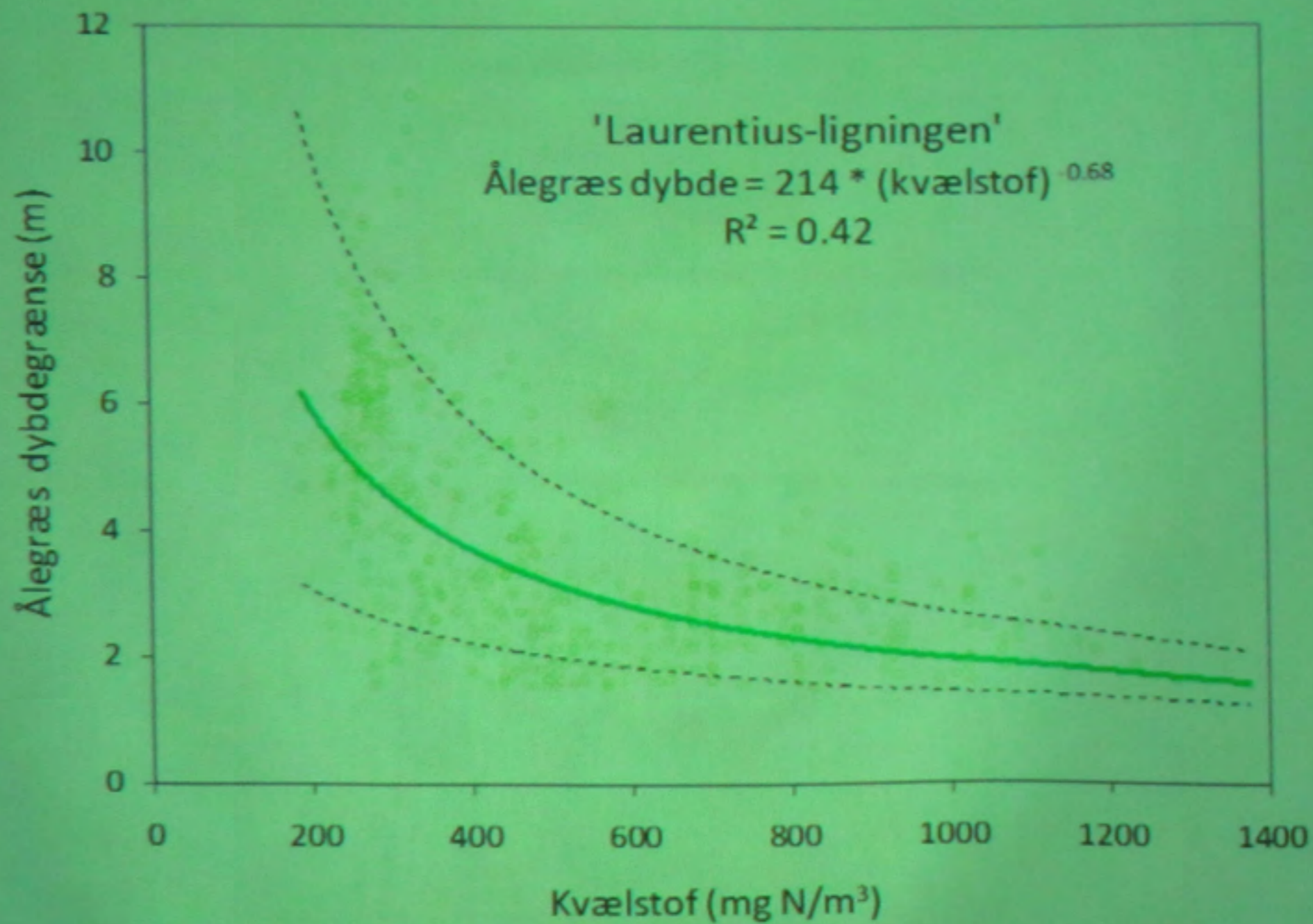
Ålegræsværktøjet i vandplanerne

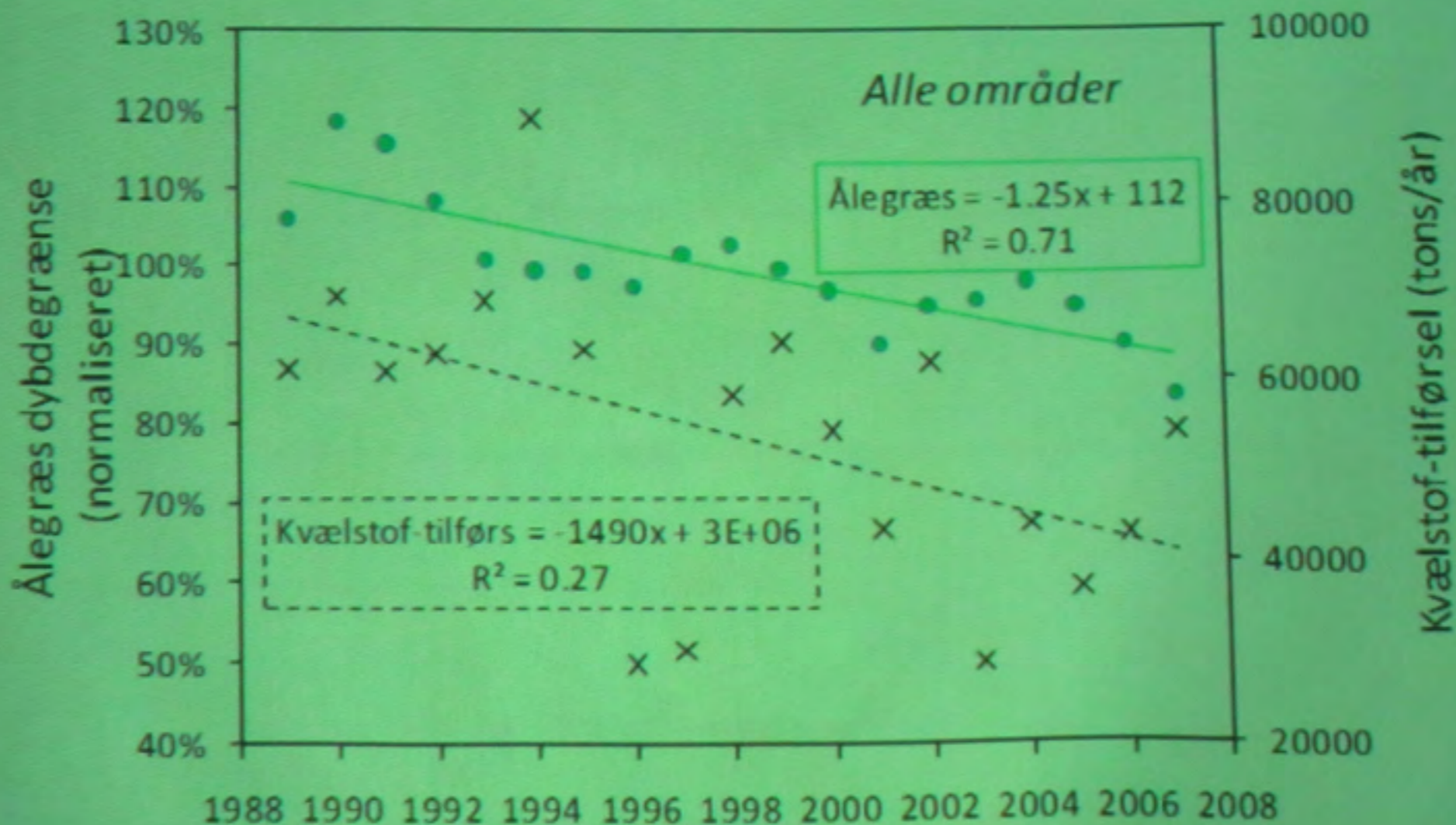
Arbejdsrapport fra
Miljøministeriets og Fødevarerministeriets
arbejdsgruppe om ålegræsværktøjet

Muligheder for forbedring af ålegræsværktøjet og andre værktøjer

Arbejdsgruppen anbefaler, at der frem mod næste planperiode udvikles et forvaltningsværktøj, som indeholder såvel ålegræs som et eller flere af de øvrige betydende kvalitetselementer. Det anbefales, at der i værktøjet implementeres dynamiske arealbetragtninger for ålegræs. Dette giver reel systeminformation i forhold til plantens produktion, biomasse- og arealdækning, hvorved det kan vurderes hvor meget næringsstof der er bundet i systemets ålegræs, og om planten igen er i fremgang. Herved opnås mulighed for egentlig analyse af ålegræssets systemeffekt som levende næringsstoffilter. Dette vil kræve inddragelse af væsentligt større datamængder samt mere avancerede modeller. I det reviderede nationale overvågningsprogram er der sket en opprioritering af modelanvendelsen i fjorde og i åbne kystvande, som forventes at kunne bidrage til en forbedring af vidensniveauet, bl.a. i relation til ålegræs. Samlet set vurderes det, at der for at nedbringe usikkerheden på opgørelsen af indsatsbehovet er behov for en betydelig indsats til udvikling af forvaltningsværktøjet, som anbefalet ovenstående.

De konsulterede eksperter er enige om at kvælstof er en væsentlig parameter for miljøtilstanden i de danske kystvande, og finder at ålegræs er meget vigtig for økosystemet i de danske kystvande. Ekspertene peger dog på, at der er behov for forbedringer og udvikling af forvaltningsværktøjer, der bl.a. også inddrager andre kvalitetselementer.

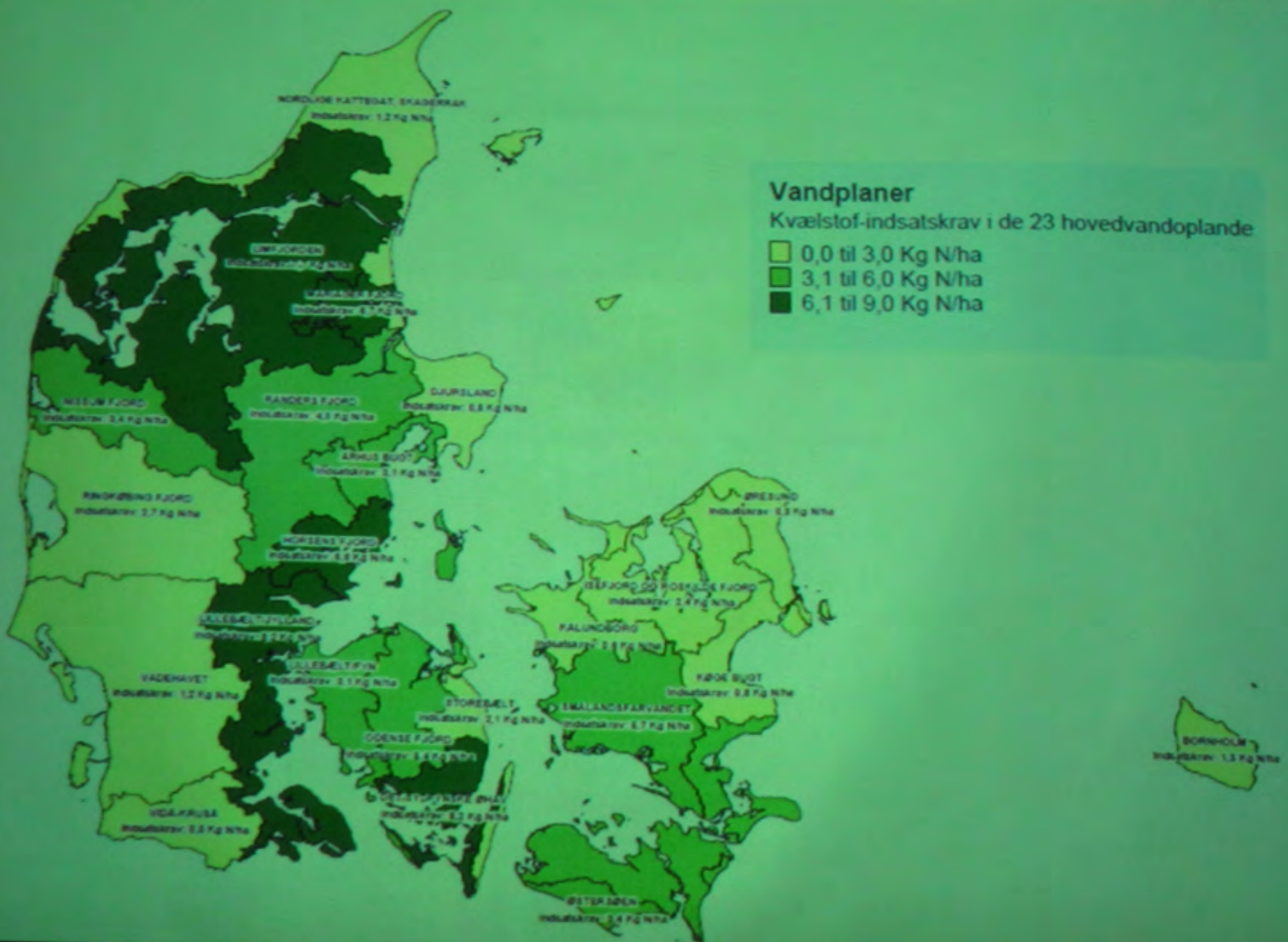
Baseline

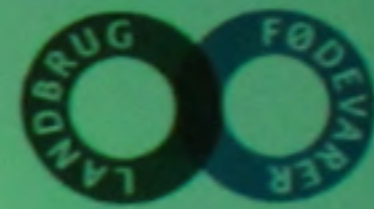
- Fortæller hvor langt vi allerede er nået med at reducere kvælstof
- Har stor betydning for, hvor meget mere der skal reduceres
- Nye beregninger: Vi er nået længere end hidtil antaget
- Miljøministeren nedsatte en faglig arbejdsgruppe
- Gruppen har endnu ikke afrapporteret....

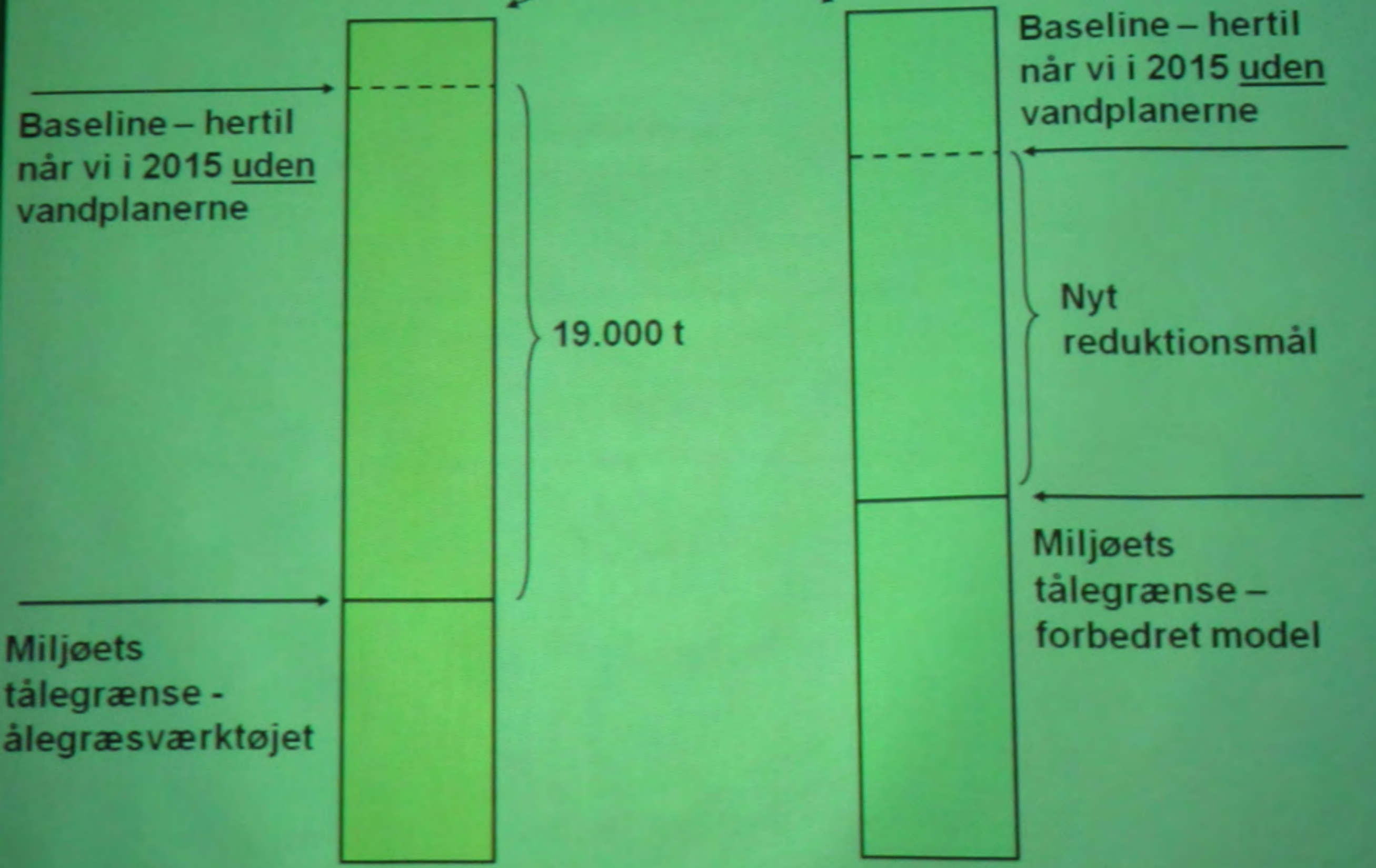
Vandplaner
 Kvælstof-indsatskrav i de 23 hovedvandoplande

0,0 til 3,0 Kg N/ha
 3,1 til 6,0 Kg N/ha
 6,1 til 9,0 Kg N/ha

Samlet kvælstofudledning

Udkast til vandplaner

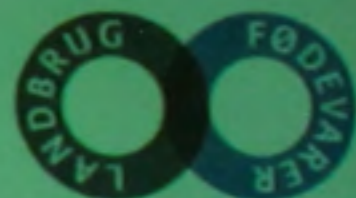
Forbedret faglighed

19.000 t

Fremadrettet

- Behov for forbedret fagligt grundlag og oprustning af viden
- **Indsatsen:**
 - Skal være målrettet og omkostningseffektiv
 - Skal have varig effekt og gerne med synergier
 - Skal muliggøre fortsat effektiv landbrugsproduktion
- **Prioritering af indsats:**
 1. Tiltag uden for dyrkningsfladen – stenrev, muslinger, tang
 2. Tiltag i randen af dyrkningsfladen – vådområder, minivådområder, energiafgrøder mv.
 3. Tiltag på dyrkningsfladen – valgfrihed og fleksibilitet

Bred palet af virkemidler

Konstruerede vådområder

Charlottenlund
Århus
Århus
Århus
Århus
Århus
Århus
Århus
Århus
Århus

Definition

Konstruerede vådområder (konstruerede vådområder) er vådområder der er skabt specielt til at rense og tilbageføre næringsstoffer. Nærliggende vådområder kan være et godt alternativ til at rense vandet, hvis der ikke er mulighed for at etablere naturlige vådområder. Konstruerede vådområder kan opstilles på land eller i vandet. De kan være et godt alternativ til at etablere naturlige vådområder, hvis der ikke er mulighed for at etablere naturlige vådområder.

gør eller kan være skadet. Det kan være en vandløb, der er blevet forurenet. Det kan være en vandløb, der er blevet forurenet. Det kan være en vandløb, der er blevet forurenet. Det kan være en vandløb, der er blevet forurenet.

Århus, 2008
Nr. 1, s. 1

Muslinger skal rense Limfjorden

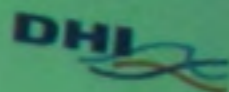
Der er netop afsat 12 millioner kroner til et nyt forsøg, der skal undersøge, om muslinger kan afhjælpe iltsvind i fjorden.

LÆS MERE ...

Kraftigt iltsvind i Limfjorden
Muslinger skal redde Limfjorden

Muslinger skal fremover fungere som rensningsanlæg for Limfjorden. I hvert fald er forskere i fuld gang med at undersøge, om de små skaldyr kan rense vandet i Limfjorden i et sådant omfang at de kan være med til at undgå at store områder hvert år rammes af alvorligt iltsvind.

Det er Det Strategiske Forskningsråd, som har netop bevilliget 12 millioner kroner til 3-årigt forskningsprojekt. Dansk Skaldyrcenter i Nykøbing har lejet et stort opdrætsanlæg på 500 gange meter - herfra forventer de at kunne høste mellem 600 og 1.000 ton muslinger om året. En enkelt musling kan filtrere 11 liter vand i døgnet. Muslingerne lever af næringsstoffer i vandet, og når man så høster dem, fjerner man næringsstofferne. Ifølge den vandplan, som politikerne er ved at forberede, så skal kvælstof og fosfor i Limfjorden reduceres med næsten 50 procent.

Stenrev i Limfjorden: Fra naturgenopretning til supplerende virkemiddel

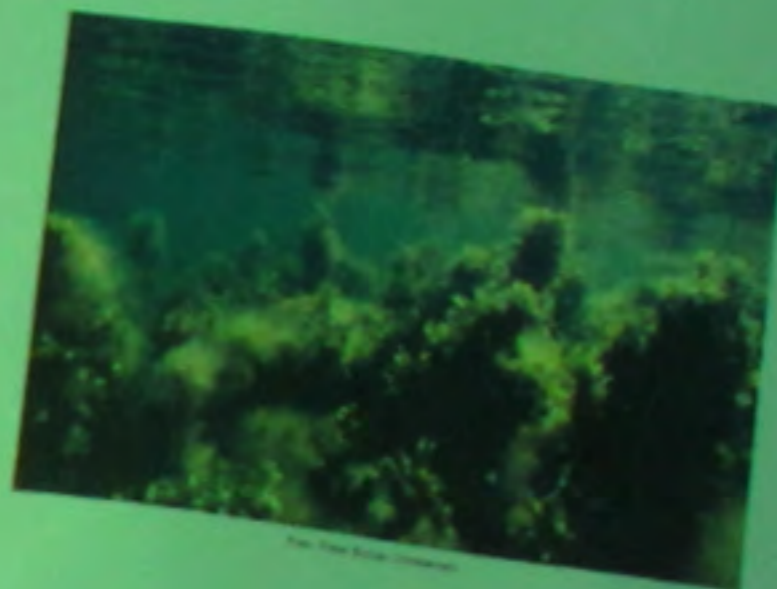

Foto: Peter Eide/DMU

VAND • MILJØ • SUNDHED

By- og Landskabsstyrelsen
Skov- og Naturstyrelsen

Faglig rapport

16. september 2008

Dr. [Name]
[Title]
[Organization]

